

Koevoet

Alle gebieden in Nederland zijn vrij van MKZ verklaard. De boeren in de ontruimde 'Driehoek' zijn hun veestapel weer aan het opbouwen en twee van hen boden al koeien ter adoptie aan.

De commissie Wijffels, ingesteld door de Minister van LNV, heeft een duidelijk rapport geschreven, met als belangrijke boodschap voor de veehouderij: dier- en milieuvriendelijke productiemethoden. De media spreken van "een kans voor minister Brinkhorst om te komen tot een duurzame veehouderij".

Voor een grote groep boeren bevat het rapport van de commissie Wijffels niets nieuws. Zij werken al op een milieuvriendelijke manier en volgens de principes van dierenwelzijn. Ook het initiatief 'Leef mee met de boer en adopteer een koe' was het rapport Wijffels net voor. Een duurzame veehouderij betekent voor ons immers: economisch, ecologisch en sociaal gezond. Samen met het welzijn van de boerenfamilie en van de omgeving valt het welzijn van de dieren onder een sociaal gezond bedrijf. En in samenspraak met de boeren stippelen wij de dier- milieuvriendelijke koers verder uit. De boeren in Friesland hebben tijdens de MKZ-crisis al laten zien hoe dat kan. Toen de uitbraak bij Anjum werd ontdekt, ging een groot aantal van hen hun dieren behandelen met homeopatische medicijnen. "De dieren werden daar in het begin een beetje snotterig van, maar bouwden daarmee een weerstand op. Zo is het bij die ene uitbraak in de Provincie gebeven", wist een boerin ons te vertellen. En dertig kilometer verderop zegt een boer "wij moeten niet afwachten, maar onze eigen verantwoordelijkheden nemen".

Wat heeft de 2e KOEVOET te bieden?

We laten u zien hoe het koppelen van de burgers met de boerenbedrijven en de koeien in zijn werk gaat, wanneer de Boerderijdagen worden gehouden, wat de betekenis is van het bedrijfsprofiel en wie er allemaal mee kunnen doen met verduurzamen. Naar aanleiding van een reactie gaan we in op de functie van slachten. En verder pakken we de koe bij de horens en zoeken digitale vrijwilligers. Tot slot is er een spelletje spreekwoorden raden, allemaal afkomstig van ons platteland!

Eerste jaargang nr. 2, juli 2001

Colofon

De Koevoet is een uitgave van 'Leef mee met de boer en adopteer een koe', een initiatief van Stichting Milieubewustzijn, Noordereinde 56, 1243 JJ 's-Graveland.

Website: www.adopteereenkoe.nl of www.adoptacownow.org

E-mail: reactie@adopteereenkoe.nl

Fax: 035 - 6559360

Tel. 035 - 6559359.

Inmiddels ruim 2500 adoptiekoeien!

Waar staan ze?

Uit de vele reacties die wij ontvangen klinken steeds vaker de vragen door: "waar staat mijn koe en wanneer ben ik welkom bij de boer zodat ik 'r kan zien"? U heeft inmiddels de overeenkomst c.q. machtiging ondertekend en weer terug gestuurd en bij een aantal van u is de f 100,- al van de rekening afgeschreven. De boeren hebben ook een overeenkomst getekend en stellen een lijst op van de koeien die zij ter adoptie aanbieden. Daarop staan de naam van de koe, de geboortedatum en het (oormerk)nummer. De gegevens van deze zgn. stallijsten zetten wij samen met de naam en het adres van de boer en het bedrijf in een database. De gegevens van de burgers zitten daar ook in. Zodra de stallijsten zijn verwerkt kunnen wij de burgers en de koeien gaan koppelen. Daarbij wordt rekening gehouden met uw woonplaats en eventuele wensen. In de loop van de maand augustus sturen wij de adoptievrienden de eerste certificaten met alle gegevens van de koe en het boerenbedrijf.

Geen koeien in de buurt?

In de vorige Koevoet was op de kaart van Nederland te zien waar de boeren wonen die hun koeien ter adoptie hebben aangeboden. Het aantal deelnemende boeren is sindsdien gegroeid, maar is er nog steeds een aantal 'dunne' gebieden. Dat zijn Noord-Holland, Groningen, Limburg en Zeeland.

Maar ook om de Randstad heen en in het Groene Hart zijn nieuwe boeren welkom. Daar wonen de meeste mensen en dus ook de meeste adoptievrienden!

U kunt een eerste stap zetten om boeren te interesseren voor het laten adopteren van hun koeien. U kunt vertellen over het adoptieproject, wijzen op de website, onze adresgegevens achter laten en vragen contact met ons op te nemen. Een adoptievriendin bracht dit al in de praktijk: zij vroeg een aantal informatiepakketjes aan en ging daarmee bij boeren in haar omgeving langs.

Wij zorgen voor de volgende stap: wij geven algemene informatie, gaan in op specifieke vragen en als het de boer(in) wat lijkt, gaan we bij het bedrijf op bezoek.

Een bezorgde adoptievriendin in Alkmaar nam contact op met het Noord-Hollands Dagblad. Aan een journalist vertelde ze dat in de kop van Noord-Holland geen enkele boer zijn koeien ter adoptie had aangeboden. In het gebied wonen zoveel koeienboeren dat het toch niet nodig zou moeten zijn een eind te reizen om elders een adoptiekoe te bezoeken. De journalist belde naar Stichting Milieubewustzijn en naar de WLTO (Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie) en schreef een stuk in het Noord-Hollands Dagblad. Daar heeft al een aantal boeren op gereageerd!

Tekst bij Illustratie?

Boerderijdagen

In september is het zover. Dan bent u welkom op het boerenbedrijf waar uw adoptiekoe staat. Het is nog zomer, dus uw koe staat in principe in de wei. Nu liggen de weidegronden soms direct om de boerderij heen, maar vaak zijn de gronden over een groter gebied verspreid. Gaat het om uitgestrekte percelen, dan is het niet altijd mogelijk uw adoptiekoe van dichtbij te zien. Dat zal wel kunnen als de koeien op stal staan. De volgende Boerderijdagen zullen dan ook tegen het einde van de winter worden gehouden als de koeien nog allemaal binnen zijn.

Door de grote verschillen tussen de bedrijven zullen de boeren en boerinnen de Boerderijdag op een andere manier invullen. Vooraf ontvangt u een programma en op de dag zelf de foto van uw adoptiekoe. Wilt u het certificaat meenemen, zodat u de 'goede' koe krijgt toegedeeld?

Van de meeste bedrijven is bekend wanneer de Boerderijdag wordt gehouden. De bedrijven zijn gerangschikt naar (postcode) gebied. De data vallen in september.

Almere	1358	zondag 9	Raamsdonk	4944	Ambt Delden	7495		
Weesp	1383		Oss	5345	Dalfsen	7722		
Slootdorp	1774	zondag 23	Nuenen	5674		7722		
Velserbroek	1991		Westerbeek	5853	zondag 9	Collendoorn	7798	
Spaarnwoude	2064	zaterdag 15	Dreumel	6621		Nieuw Balinge	7938	zaterdag 29
Woubrugge	2481		Beneden-Leeuwen	6658	zaterdag 8	Wanneperveen	7946	
Linschoten	3461		Wageningen	6708		Sondel	8565	
Kamerik	3471		Brummen	6971		Bolsward	8701	
Zegveld	3474		Hummelo	6999		Harlingen	8862	
Groenekan	3737		Winterswijk	7115		Beers	9025	
Bunschoten	3752		Laren (Gld.)	7245		Roodkerk	9067	
Eemnes	3755	zaterdag 22	Terwolde	7396		Drachten	9203	
Erichem	4117	zaterdag 22	Nijbroek			Drogeham	9289	
Noordeloos	4225		Lettele	7434				

Bedrijfsprofielen

In het vorige nummer van de KOEVOET was te lezen dat van elk adoptiebedrijf een bedrijfsprofiel wordt opgesteld, dat de uitgangssituatie van het bedrijf aangeeft. Het profiel geeft de mate van duurzaamheid van het bedrijf aan, d.w.z. de mate waarin het bedrijf economisch, ecologisch en sociaal functioneert.

Het bedrijfsprofiel is hier weergegeven als cirkeldiagram, dat de drie aspecten van duurzaamheid bevat. Elk aspect is onderverdeeld in drie parten. Zo ontstaan er $3 \times 3 = 9$ onderdelen.

Om te weten hoe een bedrijf economisch, ecologisch en sociaal functioneert, kunnen boeren per onderdeel een aantal vragen aflopen. Afhankelijk daarvan wordt duidelijk of het bedrijf zich in de buitenring bevindt (hoge waarden), in de binnenring (lage waarden) of in de middelste ring. Zo blijkt uit het profiel welk(e) aspect(en) nog kunnen verduurzamen.

Op de in september te houden Boerendagen willen we met de boeren de verduurzamingsplannen gaan maken, m.a.w. hoe kunnen we de lage waardes in de binnenring naar de buitenring bewegen. Omdat veel boeren ooit in vergelijkbare posities hebben gezeten, wordt het een zaak van raad krijgen en raad geven. Zo nodig zal Stichting Milieubewustzijn extra onderzoek stimuleren.

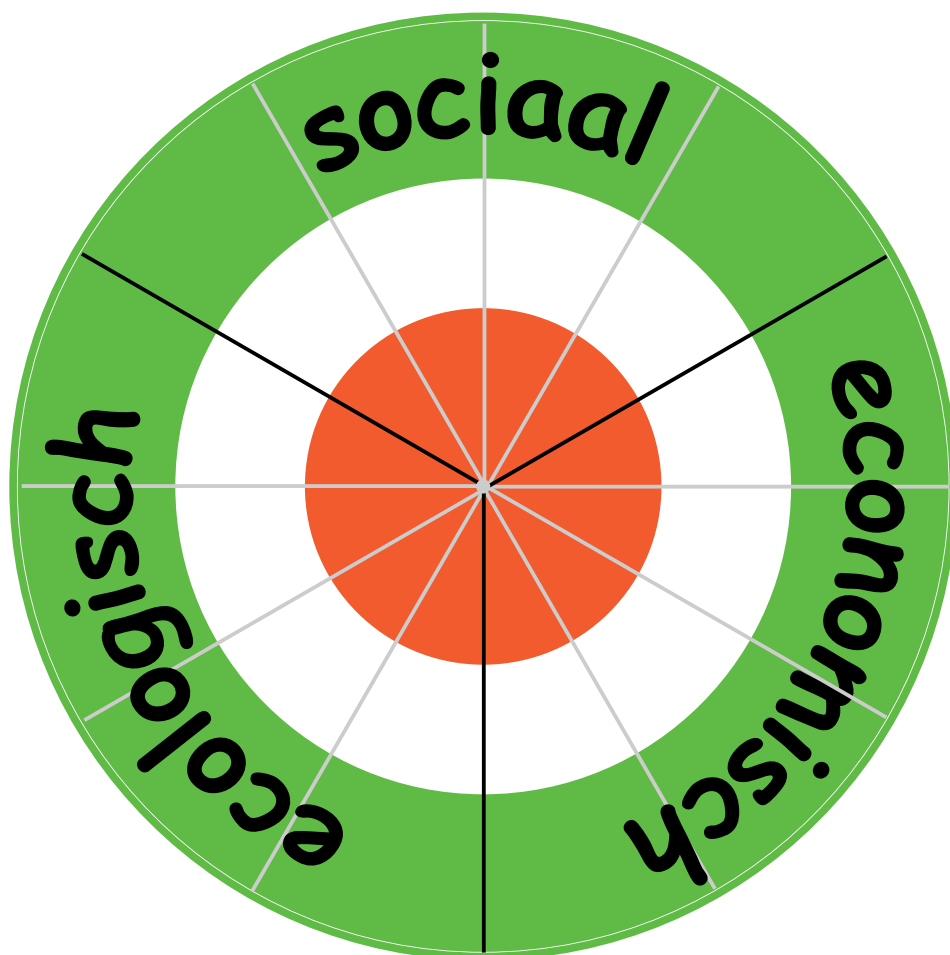
Het bedrijfsprofiel dient als uitgangspunt voor de bedrijfspectieven over één, twee en drie jaar. Zo maken de boeren met elkaar en met ons plannen voor de te realiseren verduurzaming op hun bedrijven.

Over het verloop daarvan houden wij u in de KOEVOET op de hoogte.

Na de MKZ ...

De Eemlandhoeve in Bunschoten heeft in samenwerking met Uitgeverij Groen Educatief een MKZ-lesbrief 'Mond- en klauwzeer in Nederland' ontwikkeld voor middelbare scholieren. Daarin komen zaken aan de orde als: wat is MKZ, hoe besmetelijk is het, wanneer was er voor het laatst MKZ, wat zijn de gevolgen, en een interview met oma over MKZ vroeger. Meer informatie op de site van de Eemlandhoeve: www.eemlandhoeve.nl. De lesbrief is verkrijgbaar bij de boekhandel en kost f 7,50 (ISBN nummer:90-5829-239-8). Op een tentoonstelling in Eindhoven hing een aantal quilts van een adoptievriendin, waaronder één met 15 koeien. Het is een protest tegen het beschadigen van de oren bij koeien in MKZ besmet gebied. "Als ik de kans krijg, dan hang ik er een papier bij met informatie van 'Adopteer een koe'. Ik hoop dat er veel bekijks is".

Een Friese boerin vertelde ons dat zij tijdens de MKZ-crisis een computer had gekocht omdat ze zich zo afgesloten voelde van de buitenwereld. "Ik leerde chatten en kwam daardoor met veel mensen in contact. Dat was zo leuk dat de mensen van ons chat-groepje volgend weekend hier op het erf komen kamperen.

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand ... (Ver)snippering en bundeling

Het lijkt eenvoudig. De boer(in) krijgt f 100,- per koe per jaar, ontvangt tweemaal per jaar burgers op een Boerderijdag en gaat het bedrijf verduurzamen. Als burger kijkt u kritisch toe terwijl de boer een grote inspanning levert. Wordt daarmee de eigen verantwoordelijkheid afgekocht voor f 100,- per jaar? Kunnen de burgers de boeren een spiegel voorhouden en zelf buiten schot blijven?

Als dit niet de juiste instelling is, hoe zou het dan kunnen? Hoe kunnen boeren op hun beurt de burgers een spiegel voorhouden? Of: hoe houden wij ons zelf die spiegel voor? Wat kunnen we doen om het de boeren mogelijk te maken duurzamer te produceren? Wat kunnen burgers naast hun f 100,- nog meer betekenen? Een adoptievriend liet ons weten: "Mensen moeten gewezen worden op de biologische producten die verkrijgbaar zijn en hoe deze herkenbaar zijn". Om te beginnen zijn twee vragen van belang: hoe gaan wij als burgers om met het dilemma bewuste burger - goedkope consument? En: bent u bereid om de boeren een eerlijke prijs voor hun product(en) te betalen?

Wij vragen u te reageren op de twee vragen, zo mogelijk via reactie@adopteereenkoe.nl. In het volgende nummer van de KOEVOET zullen wij ons verder (laten) spiegelen en ingaan op uw reacties.

Adopteren is 'in'. Behalve een koe is het ook mogelijk een schaap te adopteren in de Italiaanse Abruzzes (www.asca.dim-midove.com) of akkerranden (www.akkerranden.nl) of bomen voor koeien (www.bomenvoorkoeien.nl). Dan zijn er initiatieven als koe in de wei van de Stichting Wakker dier. Al deze initiatieven komen voort uit bevoegenheid, beginnen klein, maar kunnen uitgroeien tot iets geweldig moois en groots. De kracht van deze 'snippers' staat lijnrecht tegenover de beperkte betekenis van 'versnippering'.

Wij geloven in de kracht van gezamenlijk optreden, in verbinding. Daarom ondersteunen wij activiteiten en projecten van anderen, gaan wij samenwerkingsverbanden aan en vragen anderen met ons samen te werken. Zo heeft Stichting Milieubewustzijn samen met bijna 50 andere organisaties het Manifest voor het houden van vee ondertekend. Het gaat daarbij om een verantwoorde veehouderij, d.w.z. diervriendelijk, minder dieren, winst voor natuur en milieu, meer biologische veeteelt, meer regionale productie, een eerlijke prijs en een eerlijk inkomen.

Vechten en polariseren doen wij niet. Bij ons is het 'liever scheppen dan schoppen' en krachten en ideeën bundelen om samen iets tot stand te brengen. Vanuit verschillende achtergronden met elkaar iets creëren, co-creëren dus. U leest daarover op de website www.milieubewustzijn.nl. Heeft u geen internet, maar wel belangstelling, dan kunt u ons schrijven of bellen voor meer informatie.

*Limousin koeien in de Mepper Hooilanden (Drenthe).
Het grazen is hier een vorm van natuurbeheer.*

De koe bij de horens

Door de discussies vlak na de start van 'Adopteer een koe' kijken wij tijdens de kennismakingsbezoeken aan boeren met groeiende interesse naar de aan- en afwezigheid van horens bij de koeien. Wat overal opvalt, is de vanzelfsprekendheid waarmee boeren of 'natuurlijk de horens laten groeien' of 'natuurlijk de horens er al bij de kalfjes afhalen'. Het al dan niet laten groeien van de horens lijkt voor een deel voort te komen uit gewoonte: "iedereen hier doet het zo" of "mijn vader liet ze er al afhalen". Het laten zitten of verwijderen van de horens lijkt daarmee samen te hangen met traditie.

Boeren van koeien met horens leggen ons uit dat horens van belang zijn voor de hiërarchie onder de koeien. Met behulp van hun horens bepalen ze de rangorde binnen de groep. Jonge koeien, die apart van de volwassen koeien zijn opgegroeid, krijgen later ergens een plaats in die rangorde. En dat gaat niet altijd zonder slag of stoot. Een boer in Friesland laat zulke koeien eerst een tijdje in een aangrenzende wei grazen, zodat de dieren alvast wat aan elkaar kunnen wennen. Een boer in Gelderland die een bedrijf had overgenomen waar onthoornde koeien stonden, terwijl hij zelf koeien met horens heeft, kan ver-

tellen hoe het 'botert' tussen de twee groepen. "De koeien zonder horens houden zich afzijdig van de rest, ze staan altijd een beetje apart en zijn duidelijk lager in rangorde".

De meeste boeren met koeien zonder horens zijn bang voor verwondingen die de koeien elkaar kunnen aandoen. Vooral de melkveeboeren zijn bang voor verwondingen aan de uiers, met kans op bloedingen en infectie en tijdelijke ongeschiktheid van de melk. Toch zien wij zowel onder vleeskoeien als onder melk-koeien dieren met horens. Vaak gaat het om rustige dieren, maar een enkele keer verwonden ze elkaar wel eens. De opvatting van de boeren is, dat het uiten van ongenoegen onder de dieren een gezond verschijnsel is en dat de melkproductie daar nauwelijks onder lijdt.

Een tussenoplossing zagen wij bij een boer die de horens van zijn koeien laat groeien, maar ze na het uitgroeien wat afstompt tot boven de gevoelsgrens, zodat de dieren elkaar, ook bij een 'robbertje kopduwen' niet zo makkelijk kunnen verwonden.

In het volgende nummer van de KOEVOET het verhaal van een boerin over nog andere functies van de horens.

Kalfjes van 'de Hooge Stoep' in Nieuw Balinge (Drenthe)

Voordat de horens gaan groeien moeten de kalfjes al oormerken dragen. De horens zijn alleen nog maar als harde plekjes op de kop te voelen. De boer en boerin laten ze niet weghalen. Al hun Limousin koeien hebben horens.

Verborgen spreekwoorden van het platteland

We gebruiken ze dagelijks, ook als we geen nauwe banden hebben met het leven buiten de stad. Op de achterpagina treft u een (groot) aantal spreekwoorden aan die betrekking hebben op het platteland. We konden niet meer nagaan waar deze tekening vandaan komt wie 'm heeft gemaakt. Is dat bij u wel bekend? Wij bieden de ontwerper voor twee jaar een adoptiekoe aan voor het opnemen van de prent in de KOEVOET.

Reacties

Naar een slachterij?

"Ik ben vegetariër en gebruik van de koe alleen zuivelproducten. Daarom wil ik geen vleeskoe, maar een melkkoe adopteren. Zo weet ik tenminste zeker dat mijn koe niet naar de slachterij gaat".

In principe gaat elke koe ooit een keer naar de slachterij, ook de koeien van een melkveehouder. Een melkkoe geeft alleen melk als zij elk jaar kalft. Na de geboorte van kalfjes gaat ooit ruimtegebrek ontstaan.

Er zal dan een afweging gemaakt moeten worden welke koe(ien) elders verder worden gefokt of naar de slacht gaan. Er is altijd een reden waarom een bepaalde koe wel en een andere (nog) niet wordt geslacht. De boer kan dat precies uitleggen. Een boerin die ons belde om haar koeien ter adoptie aan te bieden zei het zo: "weet je wat nou echt zonde is: vlees niet opeten en weg gooien". De melkprijzen zijn zodanig, dat de boer een goede vleesprijs wel kan gebruiken (lees: zou kunnen gebruiken, want de prijs die de boer nu krijgt, is lager dan ooit). En als de koe op een respectvolle manier wordt geslacht na een goed leven, zou je dat dan eigenlijk alle slachtvee niet gunnen?"

Gunda van 'De Swetteblom'

Op bezoek bij 'De Swetteblom', ten zuiden van Leeuwarden, vertelde de boerin dat één van haar jonge koeien, Gunda, na 4 jaar nog steeds niet heeft gekalfd. Zou Gunda, net als de meeste andere koeien, wel elk jaar een kalfje krijgen, dan kon zij gemolken worden. En de kalfjes zouden weer voor verder inkomen zorgen. Daarom is het Gunda die straks het eerst naar de slachterij gaat. De boerin is daar nuchter in: "hoe we ook van de dieren houden, een koe is geen huisdier, maar een landbouwdier".

Vrijwilligers bedankt!

Het eerste nummer van de KOEVOET werd samen met de map, de bouwplaat en de officiële formulieren, eind mei verzendklaar gemaakt: vouwen, rapen, insteken, etiketten plakken, enz. Voor deze gelegenheid zijn 10 vrijwilligers uit een wijde omgeving speciaal naar 's-Graveland gekomen om te helpen. Ook voor het 2^e nummer hebben wij weer een beroep op hen gedaan. Heel hartelijk dank voor het werk dat u met z'n allen heeft verzet!

Voor het 3^e nummer doen wij ook weer graag een beroep op u. Maar wij kunnen nog andere vaardigheden gebruiken. Op het ogenblik ontvangen wij de stallijsten met adoptiekoeien van de boeren in het land. Daarbij kunnen wij nog wel extra handen met enige computerervaring gebruiken. Het gaat om de namen, geboortedata, registratienummer en verblijfplaats van de koeien, die op korte termijn in de database moeten komen. Wilt u een dagje komen, neemt u dan contact met één van ons op, telefonisch of per mail. De reiskosten worden vergoed, u ontvangt een reisbeschrijving, de lunch wordt u aangeboden en u werkt in een bosrijke en inspirerende omgeving.

